

SUUNTA SUOMELLE

– SOSIALIDEMOKRAATTIEN KUUDEN KOHDAN TALOUSLINJA

1.

VIENTI VETÄMÄÄN.

Suomen viennin kilpailukykyisyys on palautettava. Kilpailukykyä on parannettava kaikilla osa-alueilla: kustannustasossa, tuottavuudessa, osaamisessa ja tuotevalikoimassa. Tarvitaan pitkäkestoinen, kattava ja maltillinen palkkaratkaisu, joka parantaa hintakilpailukykyä ja turvaa palkansaajien ostovoimaa. Palkankorotukset on lähtökohtaisesti mitoitettava avoimen sektorin tuottavuuskehityksen mukaisesti – tukien myös palkkatasa-arvon tavoitetta. Suomen heikentyneen hintakilpailukyvyn korjaaminen edellyttää lähivuosina erittäin maltillista palkkojen nousua.

Viennin pohjaa on laajennettava maantieteellisesti, jalostusarvoa nostettava ja kasvua haettava uusilta toimialoilta. Tähtäin on asetettava markkinoille, jotka kasvavat nopeimmin.

Erikoistumalla ja keskittämällä voimavaroja vaikeimpien globaalien ongelmien ratkaisemiseen Suomi voi nousta kokoaan suuremmaksi toimijaksi. Suomalaisilla yrityksillä on osaamista ja kasvupotentiaalia esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintään, puhtaaseen ilmaan ja veteen, energiatehokkuuteen, uusiutuvaan energiaan, jätehuoltoon ja digitaaliseen teknologiaan liittyvissä ratkaisuissa. Nämä mahdollisuudet on kyettävä hyödyntämään nykyistä paremmin. Palvelualoista koulutus, hyvinvointipalvelut ja matkailu tarjoavat huomattavia mahdollisuuksia.

Julkisen vallan tulee tukea nykyistä vahvemmin yritysten kansainvälistymistä ja niiden pääsyä uusille vientimarkkinoille. Päätökset tuotannosta ja sen myynnistä tehdään aina yrityksissä, mutta julkinen valta voi nykyistä tehokkaammin tarjota niille apua ja työkaluja ja yhteistyötä, joita tarvitaan uusille markkinoille pääsyssä. Kehitettävää on niin potentiaalisten vienti- ja kasvuyritysten löytämisessä, yritysten vientiosaamisen vahvistamisessa, markkinoillepääsyn helpottamisessa, yritysten neuvontapalveluissa, vienninedistämisessä sekä rahoitusjärjestelyissä.

Valtion tulee tarvittaessa toimia uuden kannattavan liiketoiminnan mahdollistajana ja alkuun sekä kasvuun auttajana. Valtiolla ja kunnilla voi myös olla merkittävä rooli referenssimarkkinoiden luojana. Julkisia hankintoja on käytettävä luovasti ja aktiivisesti uusimpien innovaatioiden kokeiluun ja käyttöönottoon kotimaassa. Tätä kautta niitä luoneet yritykset saavat käyttöönsä vientiä edistäviä esimerkkejä.

Yhteiskunnan päätöksillä tulee alentaa kansainvälisessä kilpailussa toimivan teollisuuden kustannuksia. Kilpailukykyä parannetaan ottamalla käyttöön päästökauppakustannusten kompensatiojärjestelmä, jolla hyvitetään päästöoikeuksien hinnan nousun myötä kohoavaa sähkön hintaa. Teollisuuden energiarasitus saatetaan keskeisen kilpailijamaamme Ruotsin tasolle. Logistiikkakustannuksia alennetaan. Se edellyttää perusväylänpidon riittävää tasoa, väylämaksun ja rataveron tilapäisten alennusten jatkamista ja ammattiliikenteen verotuksen tarkastelua.

Hyödynnetään Suomen arktinen asema täysimääräisesti. Suomesta tehdään Euroopan ja Aasian välisen logistiikan ja dataliikenteen keskus.

SUUNTA SUOMELLE

2.

INVESTOINNIT LIIKKEELLE.

Suomen talouden reaalisen kilpailukyvyn vahvistaminen edellyttää tuotantokapasiteetin laajentumista ja uusiutumista sekä voimakasta panostusta ensiluokkaisen infrastruktuurin luomiseen. Siihen tarvitaan nykyistä korkeampaa investointiastetta. Investointien ja osaamisen avulla luodaan uusia työpaikkoja, parannetaan tuottavuutta ja edistetään työmarkkinoiden toimivuutta.

Julkinen valta voi omilla investoinneillaan tukea talouden uudistumista, luoda markkinoita uusille innovatiivisille tuotteille, palveluille ja teknologioille, huolehtia laadukkaasta infrastruktuurista sekä luoda edellytyksiä yksityisille investoinneille. Mahdollisuudet julkisten investointien lisäämiseen elinkeinorakenteen uudistamiseksi ja kasvun tukemiseksi on käytettävä täysimääräisesti. Julkisten investointien merkittävää lisäämistä rajoittavat lähivuosina kuitenkin EU- ja kansallisen lainsäädännön alijäämääräajat.

Liikenne-, asunto- ja maankäyttöpolitiikka sidotaan vahvemmin yhteen. Niiden on muodostettava saumaton kokonaisuus, joka tukee talouden kasvua, edistää eheää yhdyskuntarakennetta, pitää asumisen kustannukset kohtuullisina ja tukee työvoiman liikkuvuutta.

Valtio käynnistää yhdessä kuntien ja yksityisen sektorin kanssa kasvukeskusten asunto- ja infrastruktuurin investointiohjelman, jotta tonttitarjonta ja asuntotuotanto kyetään nostamaan väestökehityksen edellyttämälle tasolle. Rakennetun ympäristön asiat keskitetään yhteen ministeriöön.

Yritysten toimintaympäristöä kehitetään investointeja ja kasvua tukevaksi. Lupaprosesseja nopeutetaan ja yksinkertaistetaan. Investointien korotettua poisto-oikeutta jatketaan.

3.

KOTIMARKKINAT KASVUUN.

Palvelualojen, kaupan ja rakentamisen kasvun edellytyksiä ovat riittävä kotimainen kysyntä, markkinoiden syntyminen, joustavat lupakäytännöt ja toimiva kilpailu. Vienti tuo tuloja, joiden varassa kotimarkkinat voivat kasvaa ja kehittyä erityisesti palvelualoilla. Palvelualoille laaditaan kasvu- ja työllisyysohjelma. Luovien alojen, mukaan lukien media-ala, kasvumahdollisuuksia tuetaan erityisellä kehitysohjelmalla.

Merkittävin osa uusista työpaikoista tulee syntymään pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Siksi erityistä huomiota tulee kiinnittää pienten yritysten toimintaedellytysten kehittämiseen muun muassa ALV-alarajaa nostamalla sekä vahvistamalla yrittäjien ja heidän perheenjäsentensä sosiaalista turvallisuutta. Oleellista on vähentää yrittämisen aloittamiseen liittyvää riskin kokemusta. Luottamus yhteisiin turvajärjestelmiin vähentää kynnystä aloittaa oma yritystoiminta.

4.

RAKENTEET REMONTTIIN.

Kestävyysvajeen supistaminen vaatii erityisesti kuntien menojen kasvua hillitseviä rakenneuudistuksia ja julkisen sektorin tuottavuuden kasvua. Avainasemassa on sote-uudistuksen toteuttaminen. Perus- ja erikoissairaanhoito sekä sosiaalipalvelut on integroitava ja niiden järjestäminen on siirrettävä riittävän suurille ja vahvoille organisaatioille. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten hillinnässä ja kansallisen ohjauksen tehostamisessa otetaan käyttöön rahoituskehysjärjestelmä.

Digitalisaatiota on edistettävä koko yhteiskunnassa. Digitalisaatiolla voidaan alentaa julkisten palvelujen kustannuksia ja kohdentaa resursseja tehokkaammin. Julkisen sektorin ICT-kuluja alennetaan keskittämällä osaamista ja hankintojen ohjausta.

Sosiaaliturvan on aina tuettava työssäkäyntiä. Valmistellaan sosiaaliturvan rakenteellisia uudistuksia, jotka lisäävät työssäkäyntiä ja vähentävät passiiviajan etuusmenoja. Kannustin- ja byrokratialoukkuja on purettava edelleen. Perhevapaat jaetaan nykyistä tasaisemmin vanhempien kesken. Perhepolitiikan uudistusten johtolinjaksi on asetettava lasten paras, työmarkkinoiden tasa-arvon lisääminen sekä työhön osallistumisen tukeminen.

Kansallisen osaamispohjan vahvistaminen on olennainen osa paremman työllisyyden edellytyksiä. Koulutusjärjestelmän rakenteita on uudistettava siten, että jokaiselle nuorelle kyetään takaamaan toisen asteen tutkinto sekä jatko-opintokelpoisuus. Korkeakoulutuksen laatua ja tarjontaa vahvistetaan siten, että Suomi kykenee nousemaan takaisin koulutetuimpien kansakuntien joukkoon. Työikäisten vailla tutkintoa olevien aikuisten osaamistason nostoon on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Osana työllisyyttä edistävää sosiaaliturvauudistusta pitkäaikaistyöttömille taataan mielekäs työ. Työllisyyden hoidon toimeenpanoa ja resursseja siirretään valtiolta kunnille. Osatyökykyisten työllisyyttä parannetaan purkamalla työn tekoa estäviä haitallisia kannusteita ja tarjoamalla työpaikkoja.

5.

OIKEUDENMUKAINEN SOPEUTUS.

Julkisen talouden sopeutustoimia on välttämätöntä jatkaa seuraavalla vaalikaudella. Suomen on täytettävä EU-lainsäädännön ja kansallisten säädösten kestävyyskriteerit. Tulevalla vaalikaudella varaudutaan tekemään päätökset valtiontalouden 4 miljardin sopeutuksesta. Tästä 3 miljardia päätetään heti hallituskauden alussa. Lisäksi päätetään 1 miljardin lisäsopeutuksesta keväällä 2017, jos kehitys sitä vaatii.

Hallituskauden alussa päätettävästä 3 miljardin valtiontalouden sopeutuksesta 2 miljardia toteutetaan menopuolella ja 1 miljardi tulopuolella. Näin varmistetaan sopeutuksen oikeudenmukainen jakautuminen, eikä vaaranneta hyvinvointivaltion perusrakenteita. Sopeutuksen toteuttaminen pelkkien leikkausten avulla johtaisi palvelujen ja etuuksien kannalta kestävämpään lopputulokseen. Samaa suhdetta, 2/3 menosopeutusta ja 1/3 tulosopeutusta, käytetään myös hallituskauden puolivälin lisäsopeutuksessa.

Päätettävä sopeutus tulee voimaan asteittain. Liian nopea sopeutus jarruttaa talouskasvua ja heikentää työllisyyttä ja siten alentaa potentiaalisen kasvun näkymiä.

6.

YHTEISTYÖ KUNNIAAN

Tämän ohjelman toteuttamisessa tärkein työkalu on yhteistyö.

Sopiminen ja yhteistyö ovat Suomen vahvuuksia. Maahan on palautettava johtajuus, joka osaa arvostaa ja käyttää tätä voimavaraa. Talouspolitiikan vakauden ja ennustettavuuden palauttamiseksi ja vientivetoisen kasvustrategian käynnistämiseksi on seuraavan hallituksen ensi töikseen käynnistettävä työmarkkinaosapuolten kanssa neuvottelut kolmen vuoden pituisesta työmarkkinaratkaisusta.

Valtio voi edistää sopimuksen saavuttamista pieni- ja keskituloisille suunnatulla ansiotuloveron kevennyksellä, työ- ja sosiaalilainsäädännön muutoksilla sekä kasvua edistävillä toimilla. Hallituksen on tehtävä hyvää ja rakentavaa yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen ja maataloustuottajien edustajien kanssa.

Liite: valtiontalouden sopeutusohjelma hallituskauden alussa

MENOSOPEUTUSKOHTEET

Elinkeinotuet	400 milj.
Esimerkiksi tuulivoiman syöttötariffi uusilta voimaloilta, maatalousmenojen uudelleenkohdennus, innovaatio- ja tutkimuksen rakenteelliset uudistukset.	
Valtion menojen osittainen jäädytys	800 milj.
Eläkkeiden, toimeentulotuen ja muiden etuuksien indeksikorotukset toteutetaan täysimääräisinä. Peruspalvelujen valtionosuuksissa kuntien ja valtion väliset kustannustenjaon tarkistukset tehdään normaalisti. Pääosa muista automaattikorotuksista toteutetaan puolittuna.	
OKM:n sektorin järjestämis- ja rahoitusuudistus	270 milj.
Toteutetaan toisen asteen järjestäjäverkon uudistus ja rahoitusuudistus suunnitellusti.	
Työllisyyttä tukevat sosiaaliturvan rakenneuudistukset	250 milj.
Valmistellaan yhteistyössä uudistus, jolla lisätään työnteon kannustavuutta ja mahdollistetaan ihmisten nopeampi paluu työelämään.	
Säästöt hallinnosta ja ICT-kustannuksista	250 milj.
Sote-rahoitusuudistuksen tuomat säästöt	250 milj.

INDESIKOROTUKSET TÄYSIMÄÄRÄISENÄ

Eläkkeet
Lapsilisät
Toimeentulotuki
Opintotuki
Työttömyysturva
Äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahat
Sairauspäivärahat
Vammaisetuudet
Asumistuet
Elatustuki
Rintamalisät
Sotilasvammakorvaukset
Sotilasavustukset

TULOT JA TULOPOHJA

Verotuottoja lisätään 1 miljardilla vaalikauden loppuun mennessä. Siitä 800 miljoonaa toteutetaan veroperustemuutoksin ja 200 miljoonaa paikkaamalla veropohjan aukkoja sekä tehostamalla harmaan talouden torjuntaa.

Kevennetään verotusta pieni- ja keskituloisilta palkansaajilta ja eläkeläisiltä työtulovähennyksen ja eläketulovähennyksen avulla. Verotuottoja haetaan lisää oikeudenmukaisella ja maksukyvyn huomioivalla tavalla mm. haittaverosta, omaisuuteen kohdistuvista veroista ja pääomatulojen verotuksesta. Veropohjia tiivistetään. Veropolitiikan on oltava pitkäjänteistä ja yllätyksellisiä muutoksia vältetään.

Vaalikauden alussa käynnistetään kokonaisverouudistuksen valmistelu, jossa laajennetaan veropohjia, alennetaan verokantoja ja yksinkertaistetaan verojärjestelmää.